

BUITEN

8^E JAARGANG N^O. 1.

ZATERDAG 3 JANUARI 1914.

Foto C. Sreenbergh.

KASTEEL BOUVIGNE. DE TOEGANGSPOORT.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

DE STERRENHEMEL IN JANUARI, DOOR A. A. N.	BLZ. 2
DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST, DOOR WILLIAM LE QUEUX (I)	" 2
HET KASTEEL BOUVIGNE, DOOR DR. C. F. XAV. SMITS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. I, 4—7
ZEEMEEREN, (GEDICHT), DOOR M. COHEN JR.	BLZ. 4
DE SCHANDEVADER, DOOR MR. L. H. J. LAMBERTS HURRELBRINCK	" 5
HET SLOT TE SCHWERIN. ILLUSTRATIES	" 8
EEN TOONEELVOORSTELLING VOOR LODEWIJK II VAN BEIEREN, DOOR C.	" 8
DE WHITE WEST-HIGHLAND TERRIER, DOOR DR. DUVAL VERWEY, GEÏLLUSTREERD.	" 9
DE ZONNEVROUW, DOOR GASTON LEROUX (27)	" 9
HET ST. BERNARD KLOOSTER. ILLUSTRATIES	BLZ. 10—11
DE RESTAURATIE-ZAAL IN DE NIEUWE EFFECTENBEURS TE AMSTERDAM. ILLUSTRATIE	BLZ. 11
DE OPENING VAN DE EFFECTENBEURS. ILLUSTRATIE	" 12
HET SPOORWEGONGELUK IN DRENTHE. ILLUSTRATIE	" 12
IJS, (GEDICHT)	" 12

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.”** Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's. Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Uitgave van **SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL**
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

DE STERRENHEMEL IN JANUARI.

HET volgende overzicht geeft den stand der Sterrenbeelden in den vóórvond (ongeveer 8 uur):
Zenith: Cassiopeia, Giraffe, Perseus;
Noorden: Groote en kleine Beer, Draak, Jachthonden;
Oosten: Eenhoorn, kleine Hond, Kreeft, groote en kleine Leeuw, Lynx, Tweelingen, Wagenman, Waterslang;
Zuidoosten: Groote Hond;
Zuiden: Driehoek, Eridanus, Haas, Orion, Ram, Stier, Walvisch;
Zuidwesten: Visschen;
Westen: Andromeda, Hagedis, Pegasus, Vos, Waterman, Zwaan;
Noordwesten: Cepheus, Lier.

Blijkens dit overzicht zijn de prachtige wintersterrenbeelden Orion, groote en kleine Hond, Stier (waarin de planeet *Saturnus*), Wagenman en Tweelingen (waarin de roode planeet *Mars*) om acht uur al goed te zien. Men vergelijke het kaartje in de N. R. Ct. van 16 December, dat volgens het lijstje der opgegeven uren den 13^{en} Januari voor half acht geldt. Op dit kaartje komen elf sterren der eerste grootte voor: *Sirius*, *Procyon*, *Aldebaran*, *Capella*, *Ridjel*, *Beteldjusa*, *Castor*, *Pollux*, *Regulus*, *Wega* en *Deneb*. Daar verder *Fomalhaut* en *Altair* omstreeks den 10^{en} Januari kort na zonsopgang te zien zijn, *Spica* en *Arkturus* na middernacht in zicht komen en *Antares* kort vóór zonsopkomst, zijn in dezen tijd van het jaar een paar dagen lang alle zestien sterren der eerste grootte, die in Nederland waargenomen kunnen worden, in één etmaal zichtbaar.

De *Melkweg* trekt niet sterk de aandacht, al loopt hij omstreeks acht uur door het Zenith (van Zuidoost naar Noordwest); daarvoor is zijn licht in de sterrenbeelden Cassiopeia, Perseus en Tweelingen te zwak.

Algol minima zijn den 6^{en} en den 29^{en} Januari in den nanacht te verwachten, den 9^{en} te middernacht, den 12^{en} te 9 uur en den 15^{en} te 6 uur.

De merkwaardige veranderlijke ster *Mira Ceti* (zie het kaartje in N°. 5 van den zevenden jaargang) heeft haar minimale helderheid nu gehad en zal waarschijnlijk in den loop der maand Januari in een binocle zichtbaar worden.

Het *Avondzodiakaallicht*, waarvoor Februari de meest gunstige maand is (zie Buiten I N°. 17, VII N°. 5), is ook in de tweede helft van Januari, als de maan niet meer hindert, al goed te zien. Ook de *Gegenschijn*, die in November in den Melkweg schuil gegaan was, komt nu weer te voorschijn, in het sterrenbeeld Kreeft,

en zal op deze aan heldere sterren arme plek na half Januari misschien wel gevonden kunnen worden.

De eerste nachten van het jaar brengen gewoonlijk vooral na twaalfen vrij talrijke vallende sterren, met een straalpunt in het sterrenbeeld Draak, dicht bij Boötes (*Draconiden*).

Mercurius, *Venus* en *Jupiter* zijn niet waarneembaar. *Mars* en *Saturnus* zijn den heelen nacht uitstekend te zien, *Saturnus* (in den Stier) minstens even helder als *Capella* — men vergelijke N°. 5 van den zevenden jaargang van Buiten —, de roode *Mars* (in de Tweelingen) duidelijk helderder dan de helderste ster des hemels, *Sirius*. Beide planeten loopen terug, d.i. Westwaarts, en zullen dat tot half Februari blijven doen. De schijf van *Mars* is den 5^{en} Januari zoo groot mogelijk en meet 15", waarbij men bedenke, dat een oppositie in het sterrenbeeld Waterman de planeet veel dichter bij de aarde brengt: dan kan de schijf zelfs ongeveer 24" meten en de helderheid der planeet wel tot het drievoudige van *Sirius* klimmen. Ter vergelijking diene nog, dat de aequatoriale middellijn van *Jupiter* 48" kan worden.

Het pas begonnen jaar 1914 (dat voor Oost-Europa eerst aanvangt als wij 14 Januari schrijven) zal ons veel belangrijke verschijnselen brengen. De maan zal den 11^{en} Februari, den 7^{en} April en den 31^{en} Mei de ster der eerste grootte *Regulus* (z van den Leeuw) bedekken, den 30^{en} Mei *Mars*, den 21^{en} Juni *Venus*. *Mercurius* zal den 7^{en} November op de zonneschijf zichtbaar zijn, en den 21^{en} Augustus zal men in Noorwegen, Zweden en Rusland een totale zonsverduistering kunnen waarnemen. Dit laatste verschijnsel is ook voor den leek zoo belangrijk en tevens zoo indrukwekkend mooi, dat er met het oog op de te maken reisplannen niet vroeg genoeg de aandacht op gevestigd kan worden; ik zal er in Buiten nog wel eenige malen op terugkomen.

Den 21^{en} September begint het jaar 5675 der Joodsche tijden; vergelijkt men dezen datum met den vorigen Joodrekening; blijkt het jaar 5674 schen Nieuwjaarsdag, 2 October 1913, dan blijkt het jaar 5674 354 dagen te tellen. Ook de Mahomedanen rekenen met dit zogenoemde maanjaar van twaalf lunaties of synodische maanden (elk van 29.53... dagen); de Mahomedaansche Nieuwjaarsdag valt dit jaar op 19 November en viel in 1913 op 30 November; op dezen 19^{en} November zijn 1332 maanjaren verlopen (d.i. $1332 \times 354 = 1292$ zonnejaren) sedert de vlucht van den Profeet (622 n. Chr.), zoodat nu het Mahomedaansche jaar 1333 begint.

Het *Gulden Getal* is 15, 1 meer dan in 1913: het is het rangnummer in den maancirkel of *cyclus van Meton*, die 19 jaren telt: het klimt dus op tot 19, om daarna weer 1 te worden.

In den zonnecirkel van 4×7 jaren heeft 1914 het rangnummer 19. Ook dit getal wordt elk jaar 1 grooter. Het lijstje van Buiten V, N°. 1, geeft nu D als Zondagsletter: wordt 1 Januari met A aangeduid, 2 Januari met B, enz., dan krijgt de eerste Zondag (4 Januari) D als letter.

Het *Epaktengetal* was verleden jaar 22 en is dit jaar 3 (d.i. $22 + 11 = 30$). In den regel klimt het met 11 op, d.i. het verschil in dagen tusschen zonnejaar en maanjaar; maar als het daardoor grooter dan 30 zou worden, wordt er 30 van afgetrokken. De beteekenis van dit getal, dat een gewichtige rol speelt bij het bepalen van den Paaschdatum is, dat er den 1^{en} Januari 1914 drie dagen verlopen zijn sedert de laatste Nieuwe Maan. Feitelijk was het al den 27^{en} December 1913 Nieuwe Maan, zoodat de rekening niet klopt; maar men weet, dat de kerkelijke voorschriften tot vaststelling van den Paasch-Zondag met een „middelbare” maan rekenen, die wel eens merkbaar van de ware maan kan verschillen.

Den 3^{en} Januari bereikt de aarde het *perihelium* harer elliptische loopbaan. De afstand tot de zon is een minimum, en dus krachtens de *wet der perken* de baansnelheid een maximum. Wij zien de zon in Januari per dag 61'.2 naar het Oosten opschuiven, d.i. ruim 3 % meer dan het gemiddelde bedrag van 59'.1 en bijna 7 % meer dan in Juli (57'.2), wanneer de aarde in het aphelium harer baan staat en dus de baansnelheid een minimum is. De buitengewoon snelle Oostwaartsche beweging doet de zon meer dan gewoonlijk bij den regelmatig draaienden hemel achterblijven, en vertraagt haar ten opzichte van een naar middelbaren tijd loopend uurwerk. Dit is de toename der *tijdsvervalsing*, die in de eerste dagen van het jaar zoo merkbaar het lengen der avonden bevordert en het lengen der ochtenden tegenhoudt (Buiten II, N°. 1).

A. A. N.

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST

door WILLIAM LE QUEUX.

(I) (Geautoriseerde vertaling).

HOOFDSTUK I.

EEN LIEFHEBBER VAN GOUDVISSCHEN.

„U vindt het zeker vreemd, dat ik mij erg aangetrokken gevoel tot dergelijke beesten, niet waar?”
„Nu, om u de waarheid te zeggen, ja.”
„Maar ik begrijp niet, waarom. Heeft u geen enkel dier waarvan u erg veel houdt, — 'n hond, kat of misschien een paard?”
„Natuurlijk zijn er mensen, die zich erg hechten aan andere dieren; zooals bijvoorbeeld Bruce, die een geliefde spin had, als de overlevering ten minste betrouwbaar is”, antwoordde ik.

Mijn vriend lachte — met een eigenaardigen, geheimzinnigen lach. „Ik ken een vrouw, die er een tamme wezel op nahoudt”, zeide hij. „En in Hamstead woont een man, dien ik dikwijls bezoek, en die er pythons, cobras en andere reptielen op nahoudt als huisdieren. En in het graafschap Monmouth woont een rijke man, in wiens park zich papegaaien bevinden, die naar hem komen toevliegen als hij ze fluit, en bovendien heeft hij nog een tammen beer, een jaguar en een paar zebras. Waarom zou het dan vreemd zijn, dat ik van mijn goudvisschen houd? Neem dit beestje eens — dit diertje.”

En de zonderlinge man in den tegenovergestelden hoek der coupé hield op met spreken om met een zeer abnormalen — ik kan geen ander woord vinden dat het juist weergeeft — blik in zijn oogen te kijken naar het zeer kleine siervischje, dat langzaam al maar het kleine kristallen vischkommetje rondzwom, hetwelk de man aan een rood zijden koord van zijn vinger liet hangen.

Het eene oogenblik deed het water, door het te vergrooten, het diertje opzwellen en langer worden, terwijl de oogen zonderling uittuilden, en de fijne vinnetjes een rooden gloed uitstraalden. Het volgende oogenblik kromp het plotseling weder in, en trokken de oogen zich samen tot stipjes ter grootte van een speldeknoop. Zeer zeker had dit kleine vischje iets zeer sierlijks, wat ik tevoren nooit had opgemerkt als ik keek naar goud- en zilvertvisschen in hun bassins, of in waterpartijen.

Het was een avond in het begin van Mei, een heldere, prachtige avond. Ik herinner mij, hoe ik gedurende tien minuten, en misschien nog langer zelfs, in een hoek van de coupé had gezeten, weggedoken in de kussens, terwijl een ongeopende courant naast mij op de bank lag, en ik uitkeek naar een schouwspel, dat ik nooit moe word gade te slaan, namelijk, naar de zon, die langzaam wegzinkt in haar glorie van goud en rood. Eindelijk, toen het rood zich verzacht had tot den helderen nagloed, terwijl de lucht erboven bleekgroen was, had ik in gedachten verdiept het hoofd omgewend. Onmiddellijk had mijn blik zich gevestigd op den eenigen reiziger in mijn compartiment, die in den hoek het verst van mij af zat. Hij was een man met een zeer opmerkelijk uiterlijk en mijn aandacht werd onmiddellijk geheel door hem in beslag genomen. Hij was zeer lang, erg donker, zeer slank en met de uiterste zorg gekleed. Zijn haar was met lijna mathematische zuiverheid in het midden gescheiden. Zijn teent was licht olijkleurig en nogal bleek. Zijn gladgeschoren lippen waren smal, geveelig, beweeglijk, terwijl de bovenlip tamelijk kort was. Ook zijn wenkbrauwen vielen mij op, daar ze zwart, goed-geteekend, gebogen waren en bijna ineenvielen. Ik zag, dat zijn wimpers, als hij zijn oogen neersloeg, bijzonder lang waren. Zijn goed gevormde handen met de spits-toeloopende vingers waren erg blank, de handen, naar mij dacht, van een kunstenaar op een of ander gebied.

Ik was benieuwd te zien hoe zijn oogen waren, en ik wachtte minuut op minuut, tot hij ze zou opslaan. Doch hij keek niet op. Zijn aandacht scheen geheel in beslag genomen te worden door het vischje, dat al maar langzaam, doelloos, en eentonig rond het kommetje zwom.

Ik geloof niet, dat ik ooit iemand zoo geheel verdiept heb gezien als mijn medereiziger was, in het beschouwen van het vischje in zijn kommetje. Nu eens, terwijl hij het kommetje ophief, hield hij het op één hoogte met zijn oogen, en sloeg het nauwkeurig gade. Dan weder hield hij het een weinig boven zich, en bekeek het van dien stand. Dan weder liet hij het zakken en keek hij zooernaar. Verscheidene malen riepen zijn bewegingen in mijn brein de dwaze manipulaties van een clairvoyant weder op, dien ik een jaar of tien geleden eens met een vriend had bezocht. Was het mogelijk, dacht ik, dat het de kristallen kom, en niet de visch was, waarnaar hij zoo aandachtig keek? Er verliepen zeker vijf minuten vóór hij zijn beschouwing onderbrak. Plotseling opkijkend, wierp hij een snellen blik in mijn richting, en onze oogen ontmoetten elkaar. Zeer zeker had ik nooit te voren oogen gezien, zóó vol uitdrukking, zóó doordringend, zóó donker, als de oogen, die mij nu aanstaarden uit den hoek van dat compartiment. Het waren gitzwarte oogen, wonderbaarlijk verstandig; oogen, die als het ware geladen waren met verstand; oogen, die bij een vrouw „lichtend” zouden worden genoemd. Eenige oogenblikken lang lieven wij elkaar zoo zitten aankijken. En toen glimlachte de vreemde plotseling. Het was een wonder innemende glimlach, die het gehele gelaat op wonderbaarlijke wijze deed verhelderen.

Ik herinner mij, dat ik op dat oogenblik dezen rijzigen, goed-gekleeden man, die het uiterlijk van een buitenlander had, verreweg den meest interessanten persoon vond, dien ik ooit ontmoet had.

„Is het niet allerliefst? — allerliefst?” riep hij uit op diep-ontroerden toon, blijkbaar doelend op het vischje in de kom. „En dan de voldoening, dat ik na maanden lang zoeken eindelijk — eindelijk er in geslaagd ben, dezen kostbaren schat te ontdekken. O, het is heerlijk mooi! O, wat maakt mij dit gelukkig!”

Zijn oogen schitterden met een vreemd licht, het licht dat den enthousiast, den fanaticus, het genie verraadt.

Gedurende eenige minuten bleef de indruk, die zich bij mij gevormd had, nl., dat mijn medereiziger niet geheel normaal kon zijn. Ik besloot hem tot verder spreken te bewegen door met hem mede te praten.

„Ja, 't is een prachtig exemplaar”, antwoordde ik, van mijn hoek uit strak naar de visch kijkend, en een toon aannemend,

die de hoogste autoriteit op het gebied van goudvisschen mij niet had kunnen verbeteren.

„Naar uw woorden te oordeelen, hebt u hem nog niet lang in uw bezit”.

Wederom vestigde hij zijn doordringenden blik op mij.

„Ik heb niet het genoegen u te kennen, meneer”, zeide hij langzaam — ik merkte nu op, dat zijn stem een zeer aangenaam timbre had — „maar dit kan ik u wel vertellen, dat u maar op goed geluk af praat, en dat nog wel over een onderwerp, waarvan u blijkbaar niets weet. U wenscht bij mij den indruk te vestigen, dat u een autoriteit op het gebied van goudvisschen zijt. U twijfelt aan mijn verstand, en u is een poseur. Is het niet precies zooals ik zeg? Zeg het maar ronduit. Wees maar niet bang.”

Ik moet bekennen, dat ik niet weinig onthutst was over deze openhartige opmerkingen van den kant van een mij absoluut onbekend persoon.

En toch was wat hij zooeven gezegd had, volkomen waar. Ik begon te beseffen, dat de man, krankzinnig of niet, ongetwijfeld een „figuur” was. Vóór ik nog tijd had gehad om een passend antwoord te bedenken, begon hij reeds weder te praten. En het was spoedig hierna, dat ik het gewaagd had op te merken, dat de vereering voor zulk een dier mij bevreesdde.

Ik meen het aan mijn lezers verplicht te zijn mij aan hen voor te stellen als Cyril Fane. Ik ben effectenmakelaar in de City, want, hoewel mijn vader graaf Elmhurst is, en ik zijn eenige zoon, zit er geen noemenswaardig kapitaal in de familie, en ons landgoed in Cumberland, Wyndwood Hall, is, door de roekeloosheid van mijn overgrootvader, al geslachten lang zwaar belast. Sedert dien morgen vroeg was ik voor zaken in E Brighton geweest, en, in mijn eigen gedachten verdiept, had ik eerst tien minuten nadat de expres van Brighton naar Londen het station te Brighton had verlaten, mijn medepassagier in den hoek tegenover mij opgemerkt.

Terwijl wij nu voortpraatten, besefte ik steeds meer, dat de donkere, elegante man — ik schatte zijn leeftijd op niet meer dan dertig jaar — een buitengewoon iemand was. Hoewel blijkbaar een buitenlander, sprak hij Engelsch zonder een spoor van een vreemd accent, en zeer vloeiend. Zijn articulatie stond ver boven die van acht van de tien Engelschen die men iederen dag ontmoet, terwijl zijn woordenkeus mij bij mijzelfen de opmerking deed maken, dat hij het Engelsch zeer grondig moest bestudeerd hebben met een uitstekenden Engelschen leermeester. Hij toch sprak voortdurend zonder de geringste inspanning of gemaaktheid, terwijl de innemende cadans van zijn zware, eenigszins sonore stem het aangename van zijn conversatie nog verhoogde.

Toen wij halverwege Londen waren, had ik een gevoel of ik den vreemde reeds geruimen tijd gekend had. Blijkbaar beviel mijn gezelschap hem eveneens.

Hoewel hij voortdurend en uitsluitend gesproken had over goudvisschen, hunne gewoonten, eigenaardigheden, de variëteiten die er onder hen voorkomen, de landen waar men ze vindt, hoe zij het eerst in Europa ingevoerd werden en hoelang dit geleden was, had hij mijn aandacht toch voortdurend geboeid gehouden. Nu ging hij voort met de verschillende methoden te bespreken die gevolgd werden om kruisrassen te verkrijgen van goudkarpers, en legde hij uit hoe buitengewoon moeilijk het is, zekere exemplaren te verkrijgen met duidelijk geprononceerde teekening en buitengewone kleur. Hij noemde de voornaamste autoriteiten op het gebied van goudvisch met naam en toenaam, en drukte zijn goedkeuring uit over deze theorie, en zijn afkeuring over die, totdat eindelijk ik, die eerst het verschil nauwelijks wist tusschen een goudkarper en een gouden adelaar, een waren schat van kennis over dit onderwerp verzameld had.

Hoe meer ik luisterde hoe meer belangstelling ik begon te koesteren, niet zoozeer voor wat hij zeide, als wel voor den man zelve.

Wie was hij, en wát was hij?

Voorzeker moest hij toch nog hogere belangen kennen niet-tegenstaande de groote geestdrift, die hij aan den dag legde voor zoo iets nietigs als de „carassius auratus”.

Waarschijnlijk was het kweken van goudvisschen slechts een liefhebberij van hem. Want hoe nauwkeuriger ik hem opnam, des te vaster werd ik er van overtuigd, dat hij een kunstenaar op het een of ander gebied moest zijn — een schilder, een beeldhouwer, of misschien wel een musicus. Ik laat mij nogal voorstaan op mijn gave het beroep van de menschen te kunnen afleiden uit hun gelaatstreken, hun voornaamste eigenschappen, enz.

Die lange, spits-toeloopende vingers moesten, daar was ik zeker van, behooren aan iemand met een artistiek, ja, met een zéér artistiek temperament. Geen man of vrouw van groot maaksel of laag-bij-de-grondsche idealen kan zulke mooie handen hebben. En ik had een uitstekende gelegenheid ze op te nemen, want mijn medereiziger had nu het vischkommetje tusschen het kussen vastgezet, zoodat er niets mee kon gebeuren, en, terwijl hij tegen mij praatte, maakten zijn handen voortdurend drukke gebaren.

Het was alsof hij iederen met woorden uitgedrukten zin nog eens overzeide met zijn handen, vingers en oogen.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh

KASTEEL BOUVIGNE.

HET KASTEEL BOUVIGNE.

AN den linkeroever van de rivier de Mark, eenige minuten ten Westen van het fraaie dorp Ginneken, ligt een adellijk slot in de heldere gracht te glimmen als een zwaan in den vijver. Oudtijds heette dat kasteel *Bouverye*, *Bouvigne* of *Bouvigne*; welken laatsten naam het thans nog uitsluitend voert. Tot 1908 weerkaatsten de geheel wit-gepleisterde muurwanden, op den hoek door een sierlijken, achthoekigen knoptoren geflankeerd, in het water der breede gracht. De vier verdiepingen hooge toren en de twee verdiepingen tellende huizing waren geheel wit bepleisterd en staken levendig af tegen den hemel-weerspiegelenden vijver en den breeden krans van blauw-groenen dennen der weelderige bosschen. Liefelijk en schilderachtig stond het slot daar als sneeuw witje in een spookachtig woud. Het pittoresque dier helle contrasten van licht en donker, van witte muren en groene dennen bestaat niet meer. Sedert gemeld jaar is 't kasteel van zijn kille witsellagen ontdaan. De tegenwoordige eigenaar voelde — en ons inziens zéér terecht — veel meer voor den oorspronkelijken toestand der oude bouwdommante in kleurigen, rooden baksteen, door natuursteen banden verlevendigd, dan voor een kille kalklaag, die den ouden toestand maskeerde.

Toen de dekmantel was afgeworpen, kwam menige tot dan toe ongeziene vorm te voorschijn, waaruit al spoedig de juiste leeftijd van het kasteel was vast te stellen. Niet uit de dertiende eeuw — zooals men dat gaarne vertelde — dateert immers het tegenwoordige Bouvigne, doch uit het einde der XVIe en den aanvang der XVIIe eeuw. Misschien is het strenge, vierhoekige grondplan, waaruit het slot sierlijk opstijgt, nog een aandenken aan het destijds gebruikelijke, vierkante platte-grond-werk der kasteelen.

Behalve de afbeeldingen, die dezen tekst versieren, kunnen wij nog nader kennis maken met 't kasteel, gelijk 't is afgebeeld in 's Rijks Prentenkabinet te Amsterdam. Daarin berust eene afbeelding van Bouvigne uit de 2^e helft der XVIIIe eeuw.

Na kennismaking met de fraaie foto's, die de redactie van dit weekblad van het kasteel liet maken en verwijzend naar hetgeen ik reeds over dit kasteel in *Taxandria*, zestiende jaargang, 1909, schreef, komt 't mij overbodig voor, den geachten lezer eene uitvoerige beschrijving ervan voor te leggen.

Wij zullen ons dus bepalen tot de vermelding eener reeks van opvolgende kasteelheeren.

Gielis van der Boeveryen, die in 1305 Schout van Breda was,

komt in het archief der Nassau-Domeinen (fo. 334, geciteerd in *Tavandria*, t. a. p. bl. 30) als eerste Heer van Bouvigne voor. In de veertiende eeuw, waarschijnlijk ook in de vijftiende en wederom in 1522 was het kasteel in eigendom bij de familie van Brecht. *Jouffrou Beatrijs Absolons*, wedue wijlen *Jacops van Brecht*, verpachtte toen aan *Claeus Cornelis Schelekenssone die geheele hoeve ende goeden, genaempt de hoeve ter Boeveryen*.

Een hunner kinderen was Goort of Godevaert van Brecht, die eerst gehuwd was met Catharina van Lymeth van den Tijmpel. Deze overleed in 1538, volgens het necrologium van het kapittel van Breda.

Haar zoon, *Jacob van Brecht*, die de opvolgende eigenaar van het kasteel was, maakte een testament, dd. 16 Augustus 1554, „ten huyse van Godert van Brecht, staende tot Ghinneken, genaempt te Bouverië. Hij overleed in 1559.

Door aanhuwelyking waren de *van Brecht's* geparenteerd aan de aanzienlijke Bossche familie „de Borchgreeve”. In mijn *De Grafzerken der Kathedrale S. Janskerk te 's-Hertogenbosch*, bl. 2 en 3, staat een fraaie grafzerk met beschrijving en wapenschilden van dat geslacht afgedrukt. (Slot volgt).

Overneming verboden.

Dr. C. F. XAV. SMITS.

ZEEMEEUWEN.

De meeuwen zeilen om met glijken vleugelstrek
Of zwalken in het rond met fladder-lange slagen,
En schieten soms omlaag met uitgestoken bek.
Wijl zij al zwervend wat te graaien zagen,

Dan duiken ze weer op, en zwalken om, een wijl
Steeds speurend scherp omlaag, naar 't zwarte grachtewater,
Totdat ze wederom met dreigend neergezeil
Grijpfladderen daar laag, met snerpnd luid gesnater.

Ginds, vleugelslaat, krioelt, een zwerm door elkaar,
Schril krijschend naar wat aas, in warrelend verdringen,
Daar, z' opvliege' een voor een, en weg is weer de schaar,
En rustloos zwieren z'om, in al maar groote kringen.

M. COHEN JR.

Foto C. Steenbergh.

KASTEEL BOUVIGNE, ACHTERZIJDE.

DE SCHANDEVADER.

EEN knappe, flinke werkman, Arnold Peters, smid in het Limburgsch dorp Roosdaal. Groote, krachtige kerel met breed ronden spierennek op de bonkige schouders, de bloote harige armen, als meloenbast dooraderd met dik gezwollen pezen, die hoog opheffen de zware koloshamers boven het glimschitterend aambeeld.

Een blijde, vroolijke lach steeds om den zwart groezeligen mond, waartusschen wit ivoren de tandenrijen, terwijl de gouden vonken spetteren om hem heen in de ruime licht verlaaide smidse.

Harde werker, onvermoeide arbeider van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, alleen rustend den Zondag.

Dan vroeg reeds met zijn vrouw en beide kinderen Jeängske en Marieke naar de kerk om na het einde van de Mis te wandelen uren lang in de weelderige natuur van Roosdaals omstreken. Des avonds, als de kleinen reeds in bed zijn, Peters en zijn Anneke naast elkaar in de gezellige kamer voor de tafel, waarop een dikbuikige kan bier, tellend, hertellend de kleine zilverstukken, de grosschen en pfenningen, die week verdiend.

„T heet weer good gegange, vrouw, veer könne content zien, es dat zoe blif doore dan weurde Jeängske en Marieke nog ins rikeluiskeender”.

„t Heet d'n tied nog, Nol, zoe wiet zien veer nog neet”.

„Dao höbs te geliek in vrouw, zoe wiet zien veer nog lang neet en 't zou ouch neet good zien; veer zien d'r nog allebei veuls te jong veur; veer moote plezeer in 't wirk hauwe en dat zouë veer alliech neet mie höbbe es 't laotaofelke noe al gans vol waar”.

Eens na zware dagtaak een loome matheid over hem; koude koortsrillingen, die ophuiveren langs den rug, terwijl het voorhoofd brandgloeit: een looden slaapgevoel, dat neerdrukt de oogleden.

„Ich bin neet good vrouw; ich goon mer nao bed”.

„Waat höbs te dan jong?”

„Ich weit et neet Anneke; 't zal möрге wel weer beter zien”.

't Is den volgenden morgen niet beter.

Een ratelend gerochel uit de droge keel, een geheel zwak, kracheloos zijn, dat hem belet de armen of beenen te bewegen en tegelijk heeter, gloeiender het koortsgeschroei; het is hem onmogelijk om op te staan.

De ontboden geneesheer bevindt een hevige longontsteking. „Zal et lang doore, docter”, vraagt Peters, stotterend met van angst benepen stem.

„Dat kin ich neet zoe direk zekke”, is het ontwijkend antwoord. „Mè ich moot wirke, docter, geld verdeene veur vrouw en keenjer; ik maag neet lang krank zien, dat kin neet, dat is onmeugelik”.

„Ich zal alles doen, waat ich kin, dat versprèk ich dich Peters”.

„Es uch bleef, docter”.

Het heeft lang, zeer lang geduurd, maanden en maanden, voordat hij de legerstede heeft kunnen verlaten; de met moeite, vlijt en zwaren arbeid verdiende penningen zijn verteerd; toen eerst de kleine weelde-snuisterijen, gouden dingsigheden, later enkele meubelen, nog later de Zondagsche kleeren zijn verkocht; hij heeft versterkende middelen moeten hebben, vrouw en kinderen hebben moeten leven, de huishuur is voldaan, de dokter en apotheker zijn betaald; geen cent schuld, maar ook niets, niets meer en nog altijd die duizelszwakte, die zware loomheid, dat dof mat voelen, dat hem neerdrukt, dat hem doemt tot machteloosheid.

Hij heeft eens met nog sidderende hand den zwaren moker gegrepen, maar deze is aan zijn geraamte-vingers ontvallen, voordat hij hem heeft kunnen opheffen.

Toen is hij neergeploft op het ijzeren aambeeld; het hoofd is gevallen voorover in de wijd open handen en hij heeft gesnikt. uitgekreten zijn diepe smart, zijn bangen angst.

„Wat is er Nol”, heeft Anneke hem gevraagd, terwijl zij haar hand zachtens legt op zijn schouder, „waat höbs te jong?”

„Waat... waat moot er van ons wère”, heeft hij uit de gesmoorde keel gestotterd zonder het hoofd op te heffen, zonder haar aan te durven zien.

„Och, maak dich dao noe gei zörg euver, miene lieve jong, de zuls wel weer gauw gezond zien, weer gauw könne wirke.”

„Nein, nein Anneke, 't zal nog e ganze tied doore, ich veul et, ich veul et.

Toen de eerste schulden.

Stamelend, met verlegen rood op de kaken, heeft hij uitstel moeten vragen aan den huisheer, aan den bakker, belovend met hakkelende woorden terstond te betalen, zoo gauw als hij weer aan het werk zal kunnen gaan, liegend, dat hij zich veel beter gevoelde, dat het hoogstens maar voor een paar weken zou zijn, dat dan alles wel zou te recht komen.

Inmiddels een nieuwe beproeving, een nieuwe ramp: een andere smid, een jonge, krachtige kerel is zich in Roosdaal komen vestigen. Peters heeft gescholden, verwenscht dien gemeenen onderkruiper, dat loeder, dat galgenaas, die van zijn ziek-zijn profiteerde om zijn vrouw, zijn kinderen het brood uit den mond te komen stelen — oh, had hij maar voor één uur, voor één minuut

Foto C. Steenberg.

KASTEEL BOUVIGNE. KIJKJE IN DE BIBLIOTHEEK-KAMER.

slechts zijn vroegere krachten terug; met z'n namer zou hij hem de hersens inslaan, dat canaille.

En nijpender nog de armoede, knagender nog het gebrek. De varkenslager, bij wien Anneke de enkele dunne reepjes spek haalde, de bakker, hebben geweigerd hem nog langer op den pof te verkoopen.

Ook heeft hij de smidse moeten verlaten om plaats te maken voor dien anderen, dien concurrent, dien schooier, dien schurk, aan wien de eigenaar zijn huis met de werkplaats heeft verhuurd.

De huisheer kon niet langer geduld hebben, hij kon niet langer op zijn geld wachten: 't speet hem erg; hij had werkelijk compassie met hem, maar ieder voor zich en God voor allen; hij had ook vrouw en kinderen voor wie hij moest zorgen, die hij ook te eten moest geven, heeft hij geantwoord met schouderophalen en met niet durvende aankijk oogen, toen Peters en zijn vrouw bij hem geweest zijn, biddend, smekend hen niet voor altijd ongelukkig te maken, hen niet van honger te laten crepeeren.

Hij loog het, de smeerlap, hij loog het als een dief; het zou hem en zijn vrouw en zijn kinderen niks maken, al moest hij ook nog een heel jaar wachten, want de gierebas had geld, veel geld in de brandkast, die hij zelf voor hem had gemaakt, zelf in zijn huis had gezet in den donkeren hoek in de kleine achterkamer, waar niemand het ding kon zien; behalve de huisgenooten was hij de eenige, die wist waar het ding stond en den sleutel had hij er ook nog van; dien had hij toevallig eens gehouden, toen die vent hem gevraagd had een nieuwen te maken.

Als hij maar het tiende, het honderste had van wat daarin lag, dan was hij geholpen, dan hoefden zij allemaal geen gebrek, geen honger te lijden, dan zou hij hun kleeren en dekens kunnen koopen voor den naderenden winter, want die hadden zij hoog noodig.

Zij hebben op een kar, van een buurman geleend, de enkele nog overgebleven meubeltjes gebracht in een klein vunzig krot van het Roosdaalsche bosch; zij hebben er geleefd, zich voedend met het overgebleven eten, dat enkele, nog met eenig medelijden bezielde menschen, hun hebben gebracht; 't heeft echter niet lang geduurd; toen de eerste sneeuw was gevallen, toen 't hooge weeke modderslijk de kleine veldpaden onbegaanbaar had gemaakt, zijn zij weggebleven, de weldoeners — 't was hun te koud geworden en toen niets.... niets meer.

Z'n Anneke hoestte ook al dien hollen, drogen kuch, net zooals hij gedaan had dien nacht, dat hij ziek werd; Jeängske en Marieke, rillend, bibberend van de kou, huilden, smeekten om brood.... o God, o God in den Hemel.... neen, 't was niet rechtvaardig, zooals het in de wereld toeging; waarom moest „hij” zoo diep

rampzalig ongelukkig zijn, waarom moest „hij” gebrek lijden, hij, die altijd hard had gewerkt van den vroegen morgen tot den laten avond en waarom moest die andere, die huisjesmelker, die niets anders deed dan duiten ophalen, al maar toujours door elke week duiten ophalen, waarom moest die zijn brandkast vol hebben, vol van papieren en goud geld.... neen, dat was niet rechtvaardig.... als hij eens met dien sleutel.... neen.... neen, dat niet, geen dief worden.... dat nooit, van z'n leven nooit, die schande zal hij z'n Anneke niet doen, dan nog liever dood, honderd maal liever dood.... en dan.... wat dan.... als hij dood is; wat zal het hun helpen? Zullen ze daarmee uit de miserie komen, zullen ze daarmee eten krijgen, kleeren, dek, alles wat noodig is om niet als honden te crepeeren.... 't brandt in zijn keel; 't is of er om zijn hoofd gesmeed is een ijzeren band met scherpe punten, die vaster, vaster zich schroeft om zijn slapen; 't is of hij voelt de puntspitsen diep doordringen in zijn vleesch en dan.... die sleutel, dien hij nog heeft, toevallig, gansch casueel.

Onwillekeurig grijpen zijn vingers den ijzeren steel; 't glimt, 't schittert hem tegen, dat duivelsche ding, dat hem tart, hem tart, dat hem in verzoeking brengt, hem wil verleiden tot het gemeene, het lage, dat hem dwingt, dwingt tot stelen.... neen, neen, hij wil niet, hij verd.... het, liever zijn hand afhakken, dan die uit te steken naar het goed van anderen; hij zal het ding wegwerpen in een sloot, dat hij het niet meer zal zien, nooit, nooit meer.

„Vader, ich höb et zoe kaaid en ouch zoe 'n honger”, plots de kermende gilkeet van Jeängske.

Z'n lichaam trilt op de knikkende knieën en vaster, nauwer die schroefband om zijn hersenen, dieper die punten in zijn hoofd, terwijl zijn vuist krampachtig zich balt om dien sleutel, die redding kan brengen, die eten en kleeren kan geven aan zijn van honger schreeuwend wicht.

't Moet, 't moet voor Anneke, voor Jeängske, voor Marieke, niet voor hem, hij zou liever doodgaan, liever zich werpen in de sloot tegelijk met dien sleutel; 't was misschien het beste, als hij hen ook maar, tegelijk met dien sleutel, met zich zelven verdrong, dan waren ze allemaal uit hun lijden.... 't was toch eigenlijk het te kunnen geven en hun lijden duurt langer, veel langer. O, God, hij wordt gek.... stapelgek, 't draait, 't warrelt hem alles daarbinnen; 't is of z'n geheele kop in vuur en vlam staat.... hij de vader met eigen hand zijn vrouw, zijn kinderen vermoorden, hoe komt het op in z'n hersenen?

Als hij dan toch maar.... 't was hun allemaal het leven geven; hij zou later weer kunnen werken, geld verdienen en dan later

weer alles teruggeven met dienzelfden sleutel, waarmee hij het weggenomen had. 't Zou dan geen stelen zijn, maar alleen leenen, voor een tijdje maar leenen, zoo lang, dat ze weer allen gezond waren. }

Duistere nacht; zware wolkgevaarten die dreigend golfrollen langs den roet-zwartten hemel, met toemeloze kracht voortgestuwd door fluitend loeiende windstooten, terwijl de warrelende sneeuw de velden en akkers bedekt.

Een eenzame figuur, donkere gestalte, welke het dicht voorover gebogen lijf voortduwt tegen den razenden wind!

Plotseling een oogenblik stil blijven staan, dan een terugtrekken enkele stappen vol angstige vrees-angst; vlak voor hem een witte gedaante, ontzaglijk, schrikwekkend groot, die met lang uitgestrekte reuzenarm hem dreigwijst: terug, terug; 't popelt in zijn slapen, 't bonsdreunt in zijn hart, terwijl zijn koortsoogen strak staren op dat spookgedrocht voor hem.... Goddank, 't is geen spook, slechts een besneeuwde boom met langen vooruitstekenden tak.... geen spook.... misschien een waarschuwing, een teeken, door Hogere Macht gegeven.... misschien.... maar zeker, absoluut zeker, dat zij daar zullen doodgaan, als hij terugkeert, als hij zijn plan niet ten uitvoer brengt: geld leenen.... alleen maar leenen van dien woekeraar, dien gierebas, die het hem niet uit medelijden wil geven, die hem als een hond uit zijn huis heeft verjaagd, op straat gezet met z'n vrouw en kinderen in dit weer, in deze kou.... beest! dat hij is.

En verder, steeds verder door dien stormenden orkaan.

Eindelijk bij het huis van den gehate: voorzichtig leert hij rond, doorbrandt de duisternis met zijn vlamme blikken.

Niemand, niets, alles stil in den cmtrek en hij sluipt nader, nader naar de achterdeur; met zijn mes heeft hij spoedig het slot geforceerd.... hij kent dat werk.

Een piepend, schuivend geknars over den drempel, als hij de deur opendruwt en weer die schrik, die hem het ademen belet. Een langen tijd roerloos stil, luisterend met gespannen aandacht; niets, geen enkel geluid daarbinnen: ze slapen, en handtastend langs den donkeren muur, schuifelt hij over den vloer, tot zijn vingers voelen de deur van de kamer, waarin de redding voor de zijnen.

Even een knop omdraaien en hij is in het vertrek; een oogenblik later voor de brandkast; hij haalt den sleutel te voorschijn; vluchtig een lucifer aansteken om het slot te zien, 't lukt niet, 't flauwe vlammetje gaat uit, de hand heeft te sterk gebeefd: 'n ander zwavelstokje, dat hij steviger vasthoudt; 'n roestig gekraak en voor hem liggen hoog gestapelde cijferpapiertjes, blinkende goudstukken.

God Almachtig, het luid geblaf van een hond vlak voor het huis; hij wil vluchten zoo ijlings mogelijk; neen, neen verd.... nog, eerst dat geld, en zijn vingers grijpen en wroeten in de schatten, die hij met volle handen steekt in z'n zakken.

Eensklaps een gedaante voor hem flauw verlicht door mat brandende lantaarn — hij, hij, z'n beul, de moordenaar van z'n vrouw en kinderen; een chaos van gedachten, die bliksemen door zijn brein; ze zullen het dus weten, dat hij is geworden een dief, ze zullen kennen zijn schande, allemaal, het geheele dorp, zijn kinderen ook; ze zullen zien, dat ze hun vader tusschen twee marechaussées over den publieken weg naar de gevangenis brengen.... dat.... dat nooit en zijn vuist balt zich vast, krampachtig om het nog geopend mes: hij stort zich op den ellendeling, den eenigen getuige van zijn misdrijf, den eenige, die hem kan verraden.... een zwakke, machteloze stoot en dan voelt hij klauwende wringende vingers om zijn nek, die neerduwen het nog uitgeputte lichaam met een greep, waartegen hij zich niet kan verweren met zijn nog krachteloze armen.

Dof, wazig in zijn suizende ooren de klanken van hulp roepen, vanschreeuwen, ras gevolgd door het geluid van klets-kloppende klompen en stemmenrumoer en die kerel altijd op hem, schier dichtknijpend zijn keel met die satansklaauwen.

Dan plots licht, hel schitterend: een verbaasd gesis, een verwonderd verachtelijk uitroepen: Jussus, de smeed Peters, wè hauw dat oets durve dènke, zoe ne schelm, zoe ne gawwdief!

Foto C. Steenbergh

KASTEEL BOUVIGNE. DE SALON.

Tal van handen, die hem vastgrijpen, die hem sleuren naar de marechaussée-kazerne.

Stil zit hij, het hoofd gezonken op de borst, de handen gevouwen, de blikken cnafgewend van den grond.

Peters ziet ze niet, de rechters voor hem; hij hoort slechts doffe klanken, vage geluiden, die niet doordringen in zijn brein, als de getuigen hun verklaringen afleggen; slechts een flauw ontkennend hoofdschudden, als de voorzitter na elk getuigenis hem vraagt of hij eenige aanmerking heeft op hetgeen zij hebben gezegd.

Een amalgama van zinnen, een abracadabra van woorden voor hem het requisitoir van den officier van justitie, als deze met boos dreigende stem en vurigen gloed de lage, gemeene inbraak schetst, gepleegd door een man, die aller vertrouwen, aller achting genoot, door den huichelaar, die zelfs niet teruggedeeind was voor een moord. Gelukkig dat hij, hoewel geheel buiten zijn wil, dat misdrijf niet heeft kunnen voltooien, dat het mes was afgegleden op een der ribben. Voor dit wezen kan hij geen medelijden kcesteren; hij zal voor dezen streng, onverbiddelijk zijn: hij eischt tien jaren gevangenisstraf.

Tien jaren.... tien jaren, het eenige wat hij heeft gehoord, het eenige wat hij heeft begrepen; tien jaren gescheiden, weggerukt van zijn vrouw, zijn Anneke, van zijn Jeängske en Marieke, tien jaren zal hij ze niet meer zien, z'n lievelingen, voor wie hij is geworden een misdadiger, tien jaren, omdat hij ze heeft willen

Foto C. Steenbergh.

KASTEEL BOUVIGNE. OUDE KAST MET KIJKJE IN DEN SALON.

Foto-Bureau „Argus“.

HET FRONT VAN HET HERTOGELIJK SLOT TE SCHWERIN VOÓR DEN BRAND VAN 16 DECEMBER L.L., DIE EEN GROOT GEDEELTE ERVAN IN DE ASCH HEEFT GELEGD.

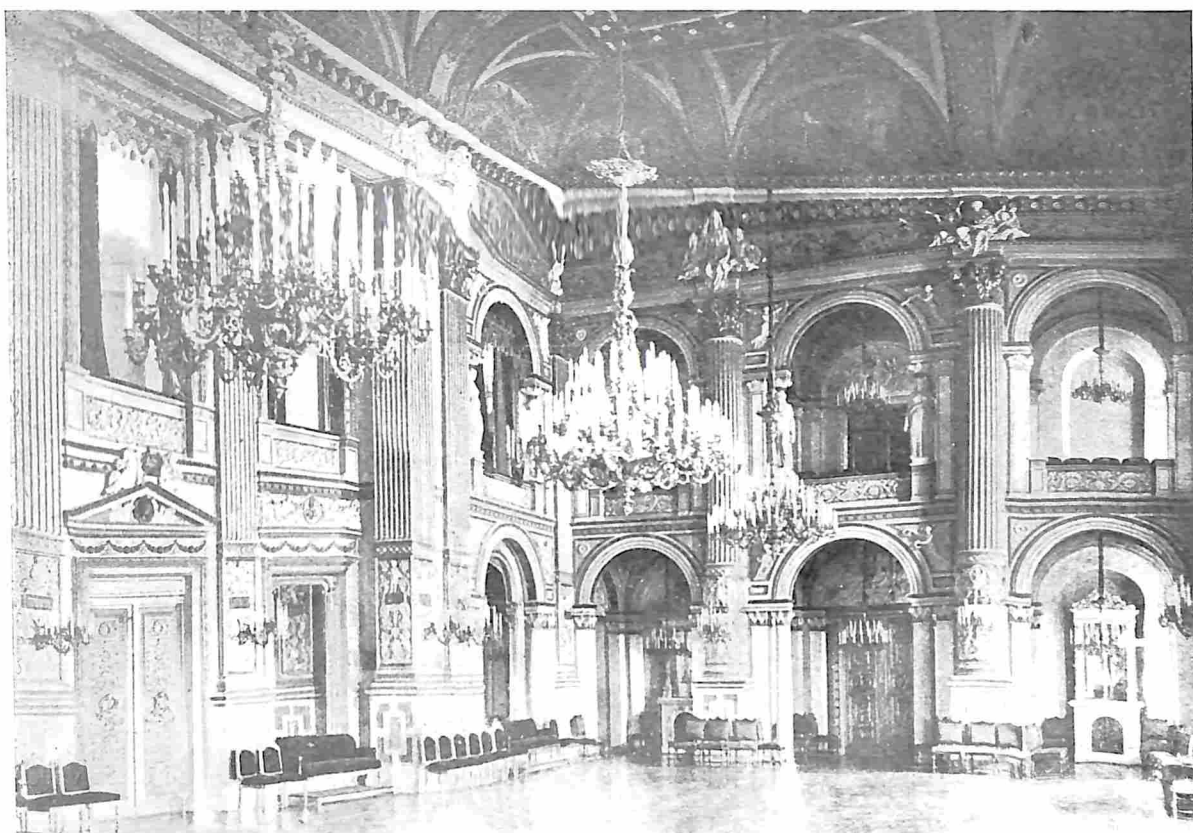

Foto Persbureau Vaz Dias.

DE „Gouden Zaal“ IN HET SLOT TE SCHWERIN.

Schnabelst.

Foto Persbureau Vaz Dias.

HET SLOT TE SCHWERIN VOÓR DEN BRAND, VAN TER ZIJDE GEZIEN.

redden van den hongerdood, tien jaren, tien jaren, de enkele klank, die sist en suist in zijn ooren in eeuwigdurend een-tonig refrein. (Slot volgt.)

Mr. L. H. J. LAMBERTS HURRELBRINCK.

Een tooneelvoorstelling voor Lodewijk II van Beieren.

Die beroemde tooneelspeelster Charlotte Wolter beschrijft een opvoering in den hofschouwburg, natuurlijk voor den ongelukkigen koning van Beieren alleen, aldus: Toen het gordijn opgingen ik achter de coulissen stond, waar niemand durfde spreken, begon ik zenuwachtig te beven. Hoe kon ik voor die ledige en donkere zaal spelen? Eindelijk trad ik op. Gewoon een stampvollen schouwburg te zien, stond ik plotseling tegenover een ledige ruimte.

Te vergeefs trachtte ik de omtrekken van mijn eenigen toeschouwer door de duisternis heen te onderscheiden. Niets was er te zien. Het magnetisch verband tusschen het publiek en den kunstenaar ontbrak mij geheel. Ik moest al mijn moed bijeenrapen. Wat mij staande hield was het denkbeeld, dat de onzichtbare, helaas zeer ongelukkige toeschouwer, werkelijk veel kunstzin bezat en dat er door alle zonderlingheden heen in den grond zijner ziel een ware hartstocht voor mijn kunst woonde. Dit denkbeeld streelde en bemoedigde mij tegelijk. Ik wist dat de Koning mij niet uit het oog verloor en dat hij bedaard en opmerkzaam in zijn loge zat. Ik speelde als in een droom, maar nog nooit heb ik in zulk een koortsachtigheid gespeeld.

Er zijn over de eigenaardige wijze, waarop de Koning zich een hartstochtelijk tooneelliefhebber betoonde, vele aardigheden gedebeet: ik kan u verzekeren, dat ik hem volkomen begriep. Op die wijze voorkwam de Koning alles wat den toeschouwer en den kunstenaar stoort. Geen applaus, geen kloppen van banken, die dichtgeslagen worden, geen wuiven met waaiers — niets anders dan het tooneelstuk, de tooneelspelers en — de eenige toeschouwer, die zich door ons in het rijk der verbeelding laat tooveren, werkelijk meent de markiezin de Pompadour te zien en verdrinking voor werkelijkheid houdt.

's Morgens om 4 uur was het stuk uit. Men beduidde ons, na het vallen van het scherm nog op onze plaatsen te blijven, om den Koning niet te storen, die na de voorstelling altijd nog een poos in diepepeins verzonken, in zijn loge blijft. Eindelijk klonk de schel, die ons ontsloeg. In mijn kleedkamer ontving ik het bezoek van een ouden kamerdienaar, die mij een grooten bloemruiker van den Koning bracht, en daarbij al de titels van zijn allerhoogste Majesteit, van Koning van Beieren af tot landgraaf van Beyruth — het waren er, geloof ik, twintig — met aandoening opsomde. Tegelijk kreeg ik ook een kostbaar aandenken.

Ik verzocht den ouden heer, den Koning mijn dank te betuigen, maar hij maakte mij opmerkzaam, dat het gebruik was, den Koning schriftelijk te bedanken. Ik viel haast om van vermoeidheid, en zeide dat ik den volgenden ochtend schrijven zou. De oude heer gaf hierop ten antwoord, dat men den Koning nooit liet wachten, en dat zijne Majesteit terstond den brief verlangde. Hij zou de eer hebben mij den voorgeschreven vorm te dicteeren. Ik schikte mij er in en schreef, en eindelijk kwam ik 's morgens 5 uur thuis.

Ik heb den Koning niet gezien, noch vóór, noch gedurende, noch na de voorstelling; hij heeft mijn loopbaan gekruist als een onzichtbare schaduw.

DE WHITE WEST-HIGHLAND TERRIER.

A small bold breed and steady to the game
Next claims the tribute of peculiar fame!

JOHN WITHAKER, 1771

DE Witte West-Hooglandsche Terrier is bij ons te lande nog weinig bekend. Voor de eerste maal zagen wij hem op de Rotterdamsche hondententoonstelling in April 1900 geëxposeerd door Kennel Westland; na dien verschenen er nu en dan wel eenige exemplaren op de benches, maar liefhebberij voor dit ras bestaat hier niet.

De oorzaak hiervan is misschien, dat deze terriersoort eigenlijk geen tentoonstellings- maar een jachthond is; een jachthond voor rotsachtig terrein met roofdiersoorten, die weinig in ons land voorkomen.

In Schotland met zijn rotsachtige kusten, waar de zee zulke geschikte hollen gevormd heeft voor otters, dassen, vossen en wilde katten, daar is de witte terrier in zijn element. Hij jaagt onder den grond, vandaar de naam terrier, die van Franschen oorsprong is, afgeleid van „terre”.

Hij dringt in de lagers van genoemde roofdieren en bindt daar den strijd met hen aan. Hij is daarop gedresseerd door den mensch, die zelf niet in staat is die hollen te bereiken, en zich toch meester wil maken van de huid dezer dieren. Die terriers moeten klein maar toch zeer krachtig gebouwd zijn en de pluck en de capaciteit hebben, om hun vijand met succes te bestrijden. De oude Schotsche families fokten elk hun eigen terriersoort en het heeft zeer lang geduurd voor er ten slotte eenheid in die fokrichting kwam. Colonel Malcolm heeft veel voor dit ras geijverd en den stoot gegeven tot de oprichting van de West-Highland Terrierclub in 1905. Toen werden de raspunten vastgesteld en verdwenen alle oude benamingen als Poltalloch Terrier (zoo genoemd naar de buitenplaats van colonel Malcolm), Witte Schotten, Witte Skyes, Lemon Skyes etc.

Men wilde het type van den „working dog” bewaren, een hond die in staat zou zijn om schadelijk wild te doden. Deze terrier moest dus zijn klein, sterk, schrandere, bedrijvig; hij moest kunnen klauteren, zwemmen, springen en daarbij laag bij den grond zijn, ten einde te kunnen binnendringen in de hollen en zich daar gemakkelijk te bewegen. De keurmeesters op hondententoonstellingen stellen wel eens eischen, die den ouden fokkers van vroeger niet naar den zin zijn. Zij verwerpen den te fijnen kop van den tentoonstellingshond en hechten veel grooter waarde aan de beharing dan de keurmeesters dit doen. Deze terrier moet een dubbel haarkleed hebben; het buitenste haar is hard en recht, ter lengte van ongeveer 6½ cM., het onderhaar is gelijk aan een vacht: kort, zacht, dik, wollig en vettig waardoor de hond zonder nadeel lang in het water kan verblijven.

Bijgaande afbeeldingen toonen ons deze honden als kleine, zeer levendige terriers, zelfbewust in houding, stevig gebouwd met diepe, ruime borst, rechten rug en stevige achterhand, goed gespierde beenen en vooral kracht en vlugheid ver radende.

Het gewicht is van 7½ tot 8 Kg. voor de mannelijke en van 5½ tot 7½ Kg. voor de vrouwelijke exemplaren; de schoudershoogte varieert tusschen 21 en 26 cM.

De oogen staan ver uit elkander geplaatst, zijn middelmatig groot, lichtbruin, iets diep liggend, levendig en verstandig, met een doordringende uitdrukking ten gevolge van de zware wenkbrauwen. Uitpuilende en lichte oogen zijn groote fouten.

De snuit moet krachtig zijn, geleidelijk smaller wordend naar den neus, die breed behoort te zijn.

De kaken lang en sterk, de tanden goed op elkander sluitend en groot in verhouding tot den hond. Neus en gehele teelten moeten zwart zijn. De ooren zijn klein en worden rechtop gedragen, des noods met overhangend puntje maar nooit gecoupeerd.

In Engeland verschillen de typen nog al eens, maar het zal niet lang meer duren of de Witte Terrier der Hooglanden zal zijn broeder, den Schotschen terrier, geduchte concurrentie aandoen. Mogen zijne vele goede eigenschappen, niet alleen als werkhond op roofdieren, maar vooral als prettige, schrandere

Foto Jochmann.

EEN AARDIGE WITTE WEST-HIGHLAND TERRIER, ZITTEND.

Foto Jochmann.

WITTE WEST-HIGHLAND TERRIER, STAANDE.

huishond, hem spoedig eene rechtmatige plaats onder onze hondenrassen doen innemen.

Dr. DUVAL VERWEY.

Overneming verboden.

DE ZONNEVROUW

door GASTON LEROUX.

(27) (Geautoriseerde vertaling)

ZESDE BOEK.

III.

ACH! zij sloot de oogleden om den verschrikkelijken droom niet te zien, die om haar henen deinde met al zijn verschrikkingen, met zijn afschuwelijke lucht van zwavel en vergiftige reukwerken, met zijn beangstigend mammacona gezicht. Doch misschien was zij dood. Waarschijnlijk was zij gestorven toen men haar den kleinen knaap had afgenomen, of toen zij den schreeuw van het gefolterde kind in de kapel van den grooten Pacahuamac had gehoord.

De priesters hadden de oude Coya uit de nis gehaald, en haar in den koninklijken zetel op de mijt geplaatst. Deze Coya had de houding, welke alle Coya's hebben moeten, die verstikken door gebrek aan lucht in haar graf; dat is te zeggen de waardige houding van een koningin, die op een troon gezeten is. Tot deze houding dwong men de Coya's door hare graven zoo nauw te maken, dat zij zelfs bij het sterven niet anders konden doen, dan zittend te blijven.

Dus verbrandde zij in zittende houding, en zoo stil, dat de eveneens tot den vuurdood gedoemde mammacona's haar benijdden.

Raymond keek niet meer naar de brandstapels, noch naar Maria-Theresia; hij zag naar de nis, die voor haar was bestemd. Indien zij nog leefde, — zoo dacht hij, — kon men haar er nog uithalen; als men er maar gauw bij was. Zijn hand greep krampachtig den steel van de spade, maar zijn andere hand omklemde den revolver; hij gevoelde een onweerstaanbare drang om dit wapen te gebruiken. Hij wenschte vurig, dat het jonge meisje de oogen opende.

De twee andere brandstapels vlamden nog steeds niet aan, en de mammacona's begonnen te kermen. Immers, wanneer de mijten niet ontbrandden, konden de mammacona's nooit op tijd aankomen in de Woningen der Zon om Maria-Theresia's komst voor te bereiden. Zij wendden zich in haar angst naar de Zon, en baden handenwringend: „O, Zon, wij zijn vrouwen! Geef ons de kracht. Heilzame stralen der Zon, wees ons genadig. Koning des Hemels, zie onze ellende. Zend ons uw vlam! Heb deernis”. In koor werd het refrein herhaald: „Zend ons uw Vlam! Heb deernis!”

De Zon zond echter haar vlam niet, dan nadat de Wakers bij de Offerande het hout met alcohol hadden overgoten. Zoo dra de dwergen met hun brandglazen zich verwijderd hadden en de hars begon te knetteren, lieten de twee mammacona's hare feestkleederen vallen, en wierpen zich gelijk dwazen naar

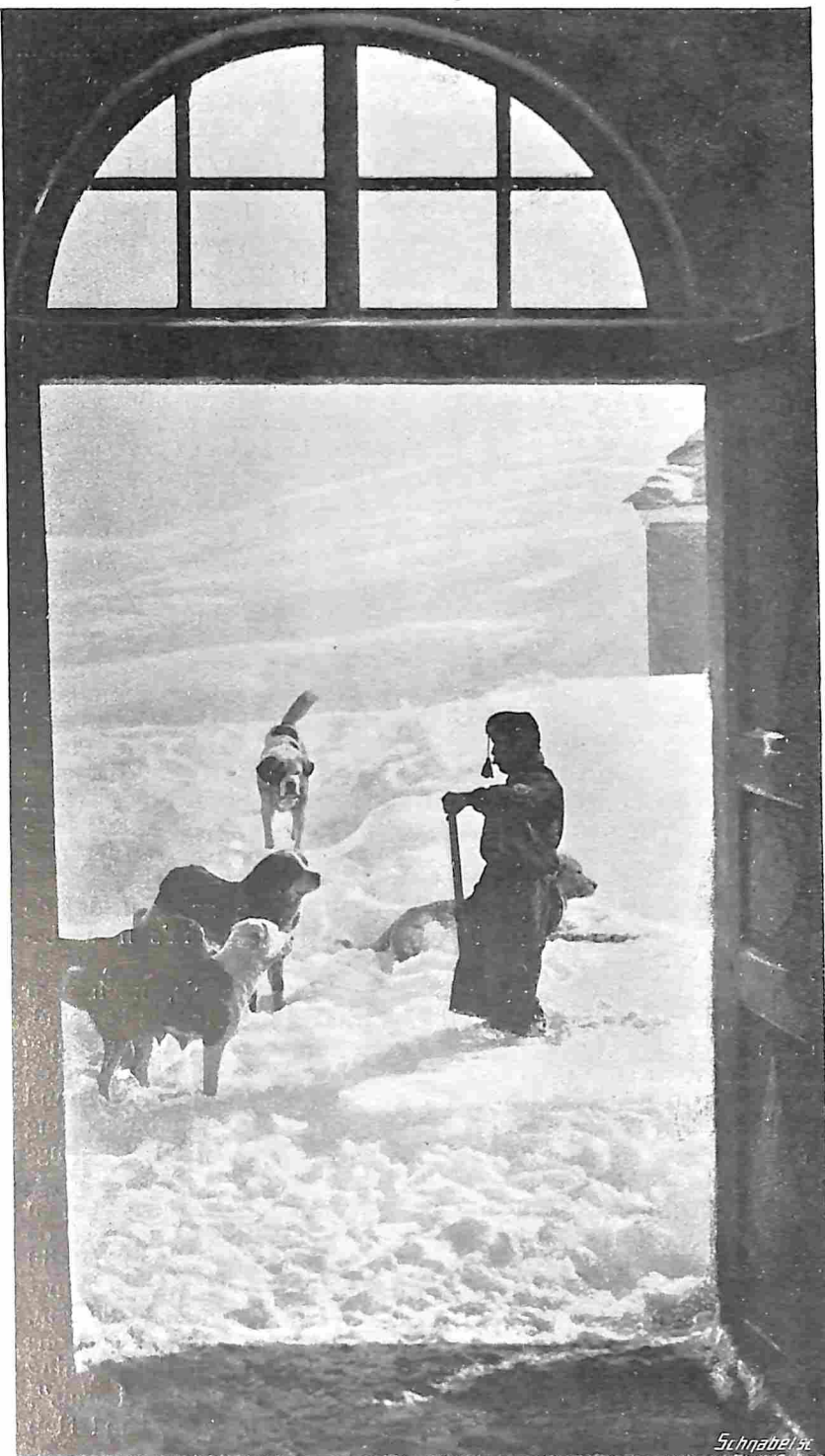

Foto-Bureau „Argus“.

BIJ HET ST. BERNARD KLOOSTER.
TERUGKEER DER HONDEN VAN EEN OPSPORINGSTOCHT
IN DE SNEEUW.

de mutsaards, waarop zij, onder het slaken van blijde kreten, het vuur afwachtten, terwijl haar oogen in geestvervoering ten hemel waren gericht.

Een helsche muziek klonk op, en de andere mammacona's, aangegrepen door een wilde geestdrift, dansten rond de mijten.

Foto-Bureau „Argus“.

BIJ HET ST. BERNARD KLOOSTER.
EEN REDDINGSBRIGADE AAN HET WERK.

Nu omarmden de vlammen eensklaps de twee ongelukkigen, die een vreeselijken schreeuw gaven. „Een vluchtte er. „Ga terug in de vlammen! Ga terug in de vlammen!“ schreeuwden haar gezellinnen haar toe, terwijl zij rond haar drongen, doch de andere brulde van pijn en riep om het mes van den offerpriester.

Dan naderde de Tempelwachter met den platten schedel en stiet haar het gouden mes in de keel. Het bloed sprong over de zwarte sluiers der mammacona's, die rondom haar dansen. Het slachtoffer was halfdood in de armen der twee andere dwergen gevallen, en deze wierpen haar weer op den brandstapel, waar zij in het vuur verdween. De andere mammacona had geen geluid meer gegeven. De andere mammacona had ineenzonk, steeg een luid geroep van geestdrift uit de menigte. De andere mammacona's werden meer en meer aangehitst door het vuur, door het bloed en den gruwelijken reuk der brandstapels. Drie van hen wierpen zich in de vlammen doch sprongen er dadelijk weer uit en lieten zich door den Tempelwachter doodsteken. Het is niet na te gaan, waartoe dit afschuwelijk delirium wel gevoerd zou hebben, indien Huascar er geen eind aan had gemaakt i).

Op zijn wenk hield de helsche muziek en het dansen op, de gezangen verstomden. De Tempelwachters doofden het smeulende vuur der mutsaards. Thans was de beurt aan Maria-Theresia. Raymond, schier bezwijmd, keek bij een woord van Orellana nochtans weder op.

Hij zag, hoe de mammacona's het jonge meisje van de sieraden waarmede zij van 't hoofd tot de voeten overdekt was, ontteden. Heur haar, haar ooren, wangen, borst, schouders, armen, beenen, enkels, alles ging schuil onder reusachtige edelgesteenten, groote glinsterende hangers, breede flonkerende armbanden, en verblindende schijven van louter juweelen. Van dit alles werd zij ontdaan, ook van den Gouden Zonnearmband. Men legde de sieraden in een gouden schaal. Ze moesten weder gedurende tien jaar bewaard worden, voor de volgende Zonnevrouw.

Terwijl men aldus met haar handelde, hield Maria-Theresia de oogen steeds gesloten. Haar lichaam bleek geheel in windselen te zijn. Naar het uiterlijk was zij reeds een mummie. Haar armen had men langs haar lichaam gebonden. De oogen van Raymond bleven voortdurend gericht op wat er tusschen de zwachtels, die haar kin, voorhoofd en lippen bedekten, van haar gelaat zichtbaar was, namelijk de gesloten oogen, en den mond, die half openweek, als had zij reeds den laatsten zucht gegeven. Hij geloofde nu werkelijk dat zij dood was. „Dat is nog maar het beste“, zei hij telkenmale tot zichzelf. Zij zou het dan tenminste niet voelen, dat de drie walgelijke dwergen haar op den zetel plaatsten in de nis, waar zij gedurende duizend jaren zou blijven om verbrand te worden op hare beurt.

Op dit oogenblik schoot de Zon haar stralen als een vreeselijken welkomstgreet naar Maria-Theresia. Haar graf stond in een bloedrood licht. Raymond, die de afgrijpselijke plichtigheid thans in al hare bijzonderheden volgde, zag, hoe men een der drie roze granieten steenen, welke het graf afsluiten moesten, nu aanwentelde.

De stilte gedurende dit bedrijf was ontzaggelijk.

Die gansche menigte had de oogen op de Coya gericht, en niemand wist, of zij dood was of nog leefde. De eerste steen, door de drie dwergen op de bestemde plaats gezet, bedekte Maria-Theresia tot aan de knieën. De tweede, door middel van een hefboom boven op de eerste gebracht, bedekte het meisje tot aan de schouders.

Nu zag men niets meer dan haar met windselen ombonden gelaat, dat gestorven leek. En op dit oogenblik ging een rilling door de gansche menigte, die toch onbewogen al deze gruwelen had aangezien: Maria Theresia opende de oogen!....

Zij opende ze wijd, daar in haar graf. Die oogen leefden. Voor het laatst keken zij nog eens naar het licht, alvorens te worden gedompeld in de eeuwige donkerte. De vastheid van dien blik, waarmede zij dien ontzagwekkenden tempel en die menigte aanzag, was ontzettend.

Een bovenmenselijke angst schreeuwde uit dien laatsten blik, welke nimmermeer iets aanschouwen zou!.... Haar lippen bewogen, en men verwachtte even, dat een kreet van afschuw daar uitbreken zou. Doch zij sloten zich weer na een nauwelijks hoorbaar gekreun, toen de laatste steen voor hare levende oogen werd geschoven.

En zij behoorde nu aan de godheid...

IV.

Huascar gaf een teeken en de uittocht van het volk begon in alle stilte. Het paste hun, zich uit den tempel terug te trekken op dezelfde wijze als onze voorvaderen zich terugtrokken uit de bruidskamer, waar zij de bevende echtgenooten hadden achtergelaten. Men vertrok zon-

Foto-Bureau „Argus“.

HET ST. BERNARD KLOOSTER IN DEN WINTER.

OP DEN VOORGROND HET STANDBEELD VAN BERNARD VAN MENTON, DIE IN 962 HET KLOOSTER STICHTTE.

der een lied, zonder een woord, zonder het minste geluid. Men hoorde slechts het schuiven der ontelbare sandalen op de vloertegels. En de priesters, met Huascar voorop, en de edellieden en de curaca's en de jongelingen en de maagden, en de mammacona's, allen verdwenen allengs over de gouden drempels.

Oviedo Runtu was van zijn troon gestegen, en had plaats genomen naast de mummie van den koning, op den dubbelen troon, waar daareven Maria-Theresia gezeten had.

De Roode Puncho's namen den draagstoel op hun schouders, en brachten de twee vorsten in de gangen van den Nacht.

En in den tempel bleef niets meer overig dan de drie dwergen en de asch der slachtoffers.

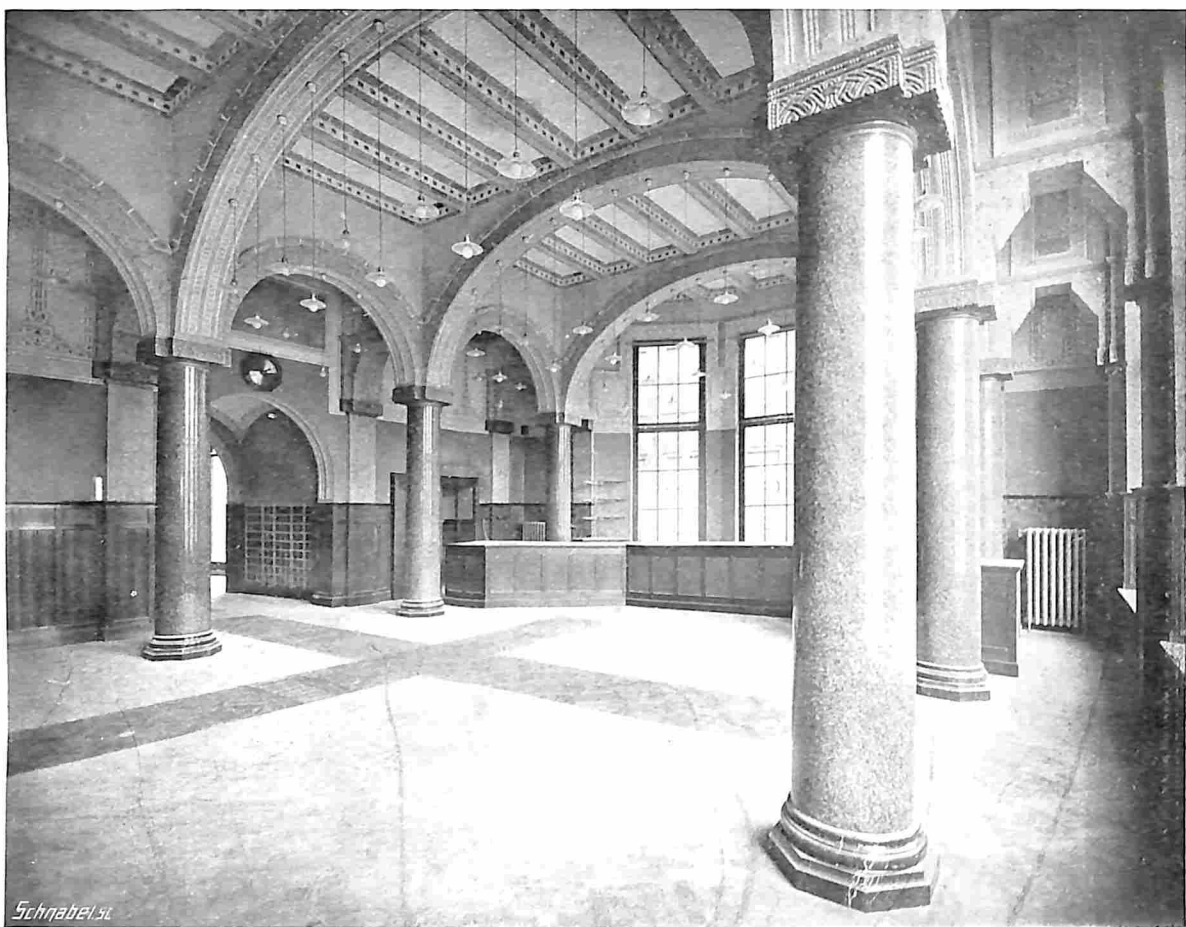
De drie kerels hadden echter nauwelijks de zware deuren gegrendeld, en juist wilden ze het altaar gaan opruimen, als een schaduw op hen toe ijde. Ontsteld vluchtten zij in de kapel van de Maan. Doch deze Godheid kon hen niet redden. Op de treden van haar altaar vielen zij. De afschuwelijke schedels spatten uiteen, door de kogels van Raymond. De jonkman vloog daarna den tempel binnen, waar Orellana den grafsteen reeds met zijn spade aantastte. Hij ontrukte hem het gereedschap en begon op zijn beurt woest erop in te houwen.

De steenen bewogen echter niet en Raymond, druipend van het koude zweet, hield een oogwenk op, en vroeg zich af, of dit wildemanswerk iets uitrichten zou. Hij poogde te redeneeren, den toestand zuiver in te zien. Hij trachtte zijn technische kennis in praktijk te brengen. Hij wilde vergeten, dat Maria-Theresia achter deze steenen verborgen zat, om al zijn aandacht te gebruiken voor een poging om die steenen te doen wijken. Zoo vreeselijk zwaar konden ze toch niet zijn. Wat de drie dwergen vermochten, zou hij met Orellana ook wel kunnen. Dat er geen zwaarder steenen hiervoor gebruikt werden, vond zijn oorzaak daarin, dat de priesters hen voor sommige plechtigheden verplaatsen moesten, maar hoe ze aan te vatten? Hoe, om godswil? 2)

Hij poogde nu, zich tot bedaardheid

dwingend, de voeg te vinden. Zich uiterst inspannend om niet te beven, poogde hij het ijzer der spade tusschen twee steenen in te brengen. Het gelukte hem niet. Hoe had men die steenen toch op elkaar gezet? Hoe had men ze kunnen verplaatsen? Zouden ze wellicht draaibaar zijn? Maar dan moest men ze toch ergens kunnen aanvatten? Maar waar? Waar? En intusschen stierf Maria-Theresia in haar granieten cel.

Wanhopig greep hij de spade weder uit de handen van Orellana, die schriklijk kreunde, en in 't wild stiet hij met die spade op den steen. Tot dien stoot had hij al zijn krachten aangewend. En zie, de steen bewoog een weinig. Aan één kant was hij naar voren geschoven, Hij gaf een gil van vreugd, en

Schnabelst.

Foto van de steenbeek.

DE RESTAURATIE-ZAAL IN DE NIEUWE EFFECTENBEURS TE AMSTERDAM.

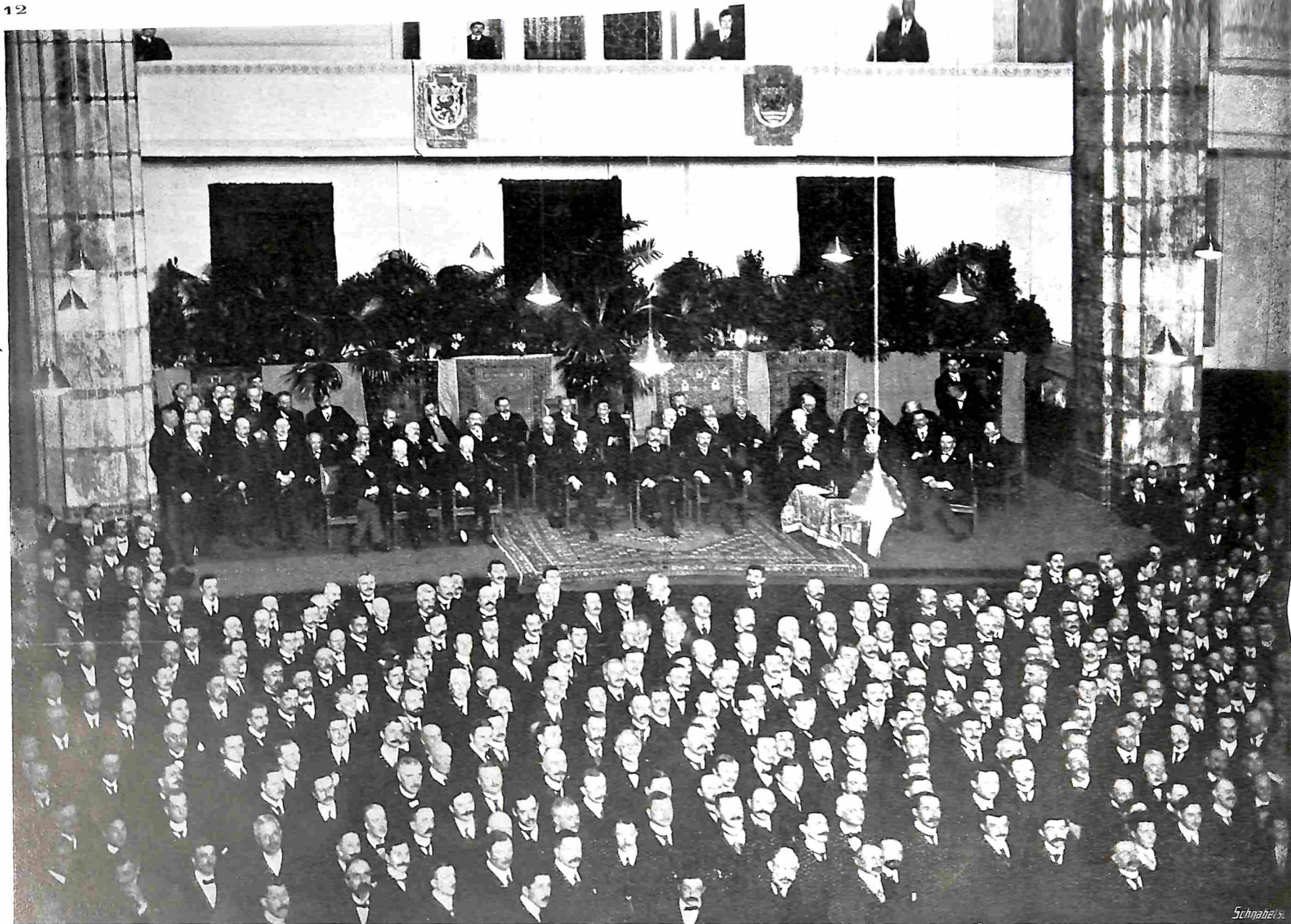

Foto C. Steenberghe.

DE OPENING VAN DE EFFECTENBEURS TE AMSTERDAM.

begon als een razende erop los te houwen. De sponning was halfroond en zoodanig gevormd, dat de steen aan een zijde buitenwaarts draaien kon.

„Maria-Theresia! Maria-Theresia!” ging hij roepen op een toon, alsof zij hem hooren kon. En achter hem riep de grijsaard voortdurend „Maria-Christina! Maria-Christina!” En Raymond sloeg en sloeg, hij ging te werk als een bezetene. Op het oogenblik dat de steen aan één zijde ver genoeg naar buiten kwam om er vat op te hebben, greep hij hem krampachtig tussen zijn gekromde vingers, doch zijn nagels glisten telkens af. Dan begon hij opnieuw met zijn spade te slaan, en eindelijk, o vreugde, de steen kwam naar voren. Ditmaal konden hij en Orellana hem aanvatten, en zij trokken en trokken. „Maria-Theresia! Maria-

Theresia!” En nog een ruk en nog een. God, zij was vrij! vrij! Nog een laatsten hevigen ruk en de steen schoot geheel naar voren en rolde bonzend op den vloer van den tempel. „Maria-Theresia!”.... Het met zwachtels omwonden gezicht verscheen in de donkere nis, en het was Maria-Theresia niet!

Raymond stiet een kreet van woede uit. Het was het doode gezicht van een koningin, de mummie van een oude Coya, wat hij voor zich zag. Hij had zich in de nis vergist!

(Wordt vervolgd).

- 1) Zie omtrent deze afschuwelijke offers alle geschriften over Peru.
- 2) „Eenvoud, hechtheid en zuiverheid van vorm, dit zijn de eigenschappen, waardoor alle Peruaansche gebouwen zich onderscheiden”, zegt von Humbolt. Die steenen waren met zulk een regelmaat gehakt, met zulk een nauwkeurigheid tegen elkaar geplaatst, dat men, zonder de eenigszins aflopende kanten, onmogelijk de voegen had kunnen vinden. Zoo zuiver sloten zij oopen, dat men nergens het lemmet van een mes er tusschen had kunnen steken.

IJS.

Ijs op het water,
Vuur in 't gemoed,
Zwevend op schaatsen,
Tintelend bloed.

Forsch uwe streken,
Krachtig uw zet,
Zwierig uw zwaaien,
Sierlijk en net.

Voort! langs de banen,
Spiegelglad:
Voort! langs de velden,
In sneeuw gevat.

Voort! langs de bosschen,
Zwart op sneeuw wit;
Houdt U bij kracht, tot
Het eind van de rit.

Kleurt dan de avond
Het sneeuwveld rood,
Keert dan maar, moede,
Waar 't rustbed noodt.

Foto-bureau „Argus”.

HET SPOORWEGONGELUK IN DRENTHE.

DE ZWAAR GETEISTERDE TWEEDE-KLAS WAGON, NADAT ZE OVEREIND
GEBRACHT WAS.